

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.
a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiun

Numeri singuratici à 20 bani se vând la librăria G. Cârjan, Plocești

Tinerimea noastră.

Primum un act, care face onoare tinerimei noastre academice și va face bucurie întreg neamului românesc. Este un document istoric, care în perversul apatiei și a multelor miserie, ce s'au năpăstuit din nenorocire asupra noastră, strălucește și mai radios. În el se oglindează sufletul tinerimei, așa cum ea trebuie să fie la un popor asuprit și prigunit, ca noi.

Îi dăm cu satisfacție locul de onoare.

Tinerimea noastră academică din Oradea-mare a adresat corpului profesoral dela acel institut următorul act:

Onorat corp profesoral!

Ne permitem să atragem atențiunea onoratului corp profesoral, că presa maghiară: „Egyetértés”, 21 Oct. (tradare); „Nagyváradi Napló”, 19, 21 și 22 Oct.; „Tiszántul”, 20 Oct. (complot); „Nagyváradi”, 20, 21 și 23 Oct., și încă alte ziare, pe cari finem de prisos a le mai cita, —

ne acuză: că am complotat în dosul ușilor încuiate, că nutrim ura derassă, că trădăm patria.

Tot aceste acuze ni-le-a repetat în 22 Oct. p. m. un public tumultuos în frunte cu tinerii academici maghiari, adăugând și argumente faptice: ouă și petri.

Mai înainte, în 20 Oct., tinerimea academică maghiară a finut chiar o adunare după toate formalitățile, în care ni-se ridică cu seriozitate aceleași acuze.

Tinerimea maghiară dela celelalte școli superioare încă se alătură pentru a ne acuză.

Și nu numai că suntem acușați într'un cerc restrins, ori înaintea publicității, ci s'a adus și o hotărâre, ca să fim denunțați forurilor competente.

Nu așteptăm denunțare!

Ne prezentăm înșine înaintea forului nostru disciplinar și ne mărturisim păcatele. Ne denunțăm noi: Nu ne știim să vorbim limba noastră dulce în ori-ce loc și în fața ori-șicui.

Cetim literatura limbei noastre, cetim ziare românești.

Aranjăm conveniri colegiale.

Începem cu serata de cunoștință. La aceste ocazii rostim vorbiri naționale.

Aranjăm concerte de caracter național românesc.

Am pute doară să urmărim încă seria păcatelor noastre, dar' nu ne îndoiim, că această ocazie ne va reveni.

Unele dintre acușele ce ni-s'au ridicat sunt de atare natură, încât am fi niște nemernici, dacă le-am merita, ear' dacă le-am suferi pe nedrept, am fi lași.

În fața acestor acușe cerem: să se dovedească întru-cât suntem păcătoși și întru-cât merităm să fim pedepsiți pentru păcatele noastre.

On. corp profesoral! Vă rugăm respectuos, dar' cu toată hotărârea și irevocabil, că pentru motivele expuse, și în interesul integrității și reputațiunei noastre, și în interesul restabilirii relațiilor naturale în sinul academiei, să se ordoneze în contra noastră cercetare disciplinară.

Oradea-mare, la 27 Oct. 1898.

Demetriu Lascu.	Coriolan Steer.
Augustin Mireca.	Dușan Spariosu.
Emiliu Costea.	Iuliu Luchieiu.
Desideriu Tempelean.	Isaia Ardelean.
Vasiliu Gheție.	Vasile Nicorutia.
Iustin Marsicu.	Iosif Iacob.
Iustin Petruțiu.	Mihail Spariosu.
Nicolau Schiau.	George Novacovicu.
Nicolae Dițu.	Alexandru Aciu.
Nicolau Kóváry.	Corneliu Antal.
Victor Creț.	Leontin Boros.
Alexandru Pop.	Valer Bercian.
Cornel Iancu.	Aurel Petrovici.

Actul de mai sus, o adevărată măr-turisire națională, ni-s'a trimis pe lângă următoarea scrisoare:

Oradea-mare, 28 Oct. n.

Onorate domnule Redactor!

Vă rugăm să dați loc în prețuitul ziar ce redițiați alăturatei cereri, ce noi am înaintat-o în limba ungurească la corpul profesoral al academiei din Oradea-mare.

Unul dintre noi a fost întrebare să răspundă pentru toate mișcările din sinul nostru. El ne-a asigurat, că a primit toată responsabilitatea, ca pentru lucruri, la care a avut parte și el.

Acest coleg al nostru a suferit și cercetare disciplinară pentru răspunsurile ce le-a dat la investigație.

Ne-am revoltat în inimile noastre în fața acestei apucături. Această ne-a îndemnat să facem pașul ce l-am făcut. Așteptăm liniștiți urmările.

Înainte!

(Subscrierile dela cererea alăturată).

„Magnificul” dela Orade.

— Scrisoare particulară a „Tribunei”. —

Oradea-mare, 27 Oct. n.

E rușine! Directorul unei academii să fie atât de neconstant în faptele sale, să se acapă de niște strigăte insultătoare la adresa poporului românesc. Se vadă în aceste insulte eșite din gura unor oameni miopi în ale poliției, dovezi destul de puternice, ca părerea lui să cadă și voința ascultătorilor lui să prevaleze. Să vedem.

Magnificența Sa dl director Bozók. Alajos, temându-și poate poziția pentru evenimentele de aici, înspăimântându-se de energia și rezoluția tinerilor români, a dat un ordin, ca hotărârile aduse de nobila odrașă a lui Árpád cu privire la academiei români, să fie considerate de niște hotărâri pripite fără de nici un înțeles și nebasate. »Fiii patriei» atacați în ambiția lor cavalească au protestat și din nou au strigat: Le az oláhokkal! Abzug!

Deajuns a fost, ca sus amintitul domn director să se întoarcă dela calea care sigur numai spre bine ar fi condus și să se arunce din nou pe partea »fiilor», patriei revocându-și ordinul.

Vedeți numai, ce constanță dela un bărbat.

Așadar' nu sunt tinerii încurajați prin aceasta?

Încurajați, și acum dau la lumină tot ce numai niște tineri de felul lor știu.

Însă noi nu suntem desmerdați, noi nu facem nimic ca să fim »glorificați», ci noi ne facem datorința, ce trebuie ori-șicare Român să o facă. Noi ne apărăm reputația noastră de Români, noi nu voim să fim timbrați de lași, noi voim ca lumea să fie în clar, să știe oare sunt basate luptele noastre.

Oare nu e dl director atât de puternic, oare cuvântul lui nu are putere, ca să lumineze fiii patriei. Să le spună, că aceea-ce ei fac nu e frumos și lumea mare nu aproabă.

Spună și aceea dl director tinerilor pripiți, că Românii nu se vor înfrica de injurăturile și amenințările lor, ci ei și

mai tare se vor înflăcăra și mai ușor vor merge pe calea apucată.

Acestea se le spună, dar' să nu țină vorbiri demagogice, să-i ațite.

Nu se poate! E prea târziu acum. Continue deci dl director cu orațiunile sale și noi mergem înainte cu mai mare dor și foc. Noi Românii am făcut destul, ca să evităm scandalurile. Am părăsit academia, dar' rebelicii nu sunt mulțumiți, ei vreau lauri pe terenul injurăturilor, ei vreau să-și câștige merite pentru apărarea patriei. Cum se nu? Când vreau să stîrpească pe »trădătorii de patrie».

Facă ei ce vor face. Noi suntem una și nu ne temem când aducem la cunoștință tuturor, că tot ce s'a făcut din partea noastră numai »datorință» a fost. Datorința și în viitor ne vom face-o.

Nu gândească că ne vor înfrica prin aceea, că pe unul îl pedepsește. Numai ca model ni-l pune înainte, ca exemplu de urmat, ear' nu ca înfricare. Sau ce vreau ei? Ei vor să ne zică:

»Toți, cari fac ca Lucian Bolcaș, toți vor fi tractați așa, toți vor fi batjocoriți, toți vor fi pedepsiți. Așadar' nu faceți, tineri români, ce a făcut Bolcaș, căci asemenea soarte veți ave».

Deci Bolcaș să se servească de exemplu!»

Da, dl Bolcaș să se servească de exemplu.

Fraților universitari din toate unghiurile țării, Bolcaș să se servească de exemplu.

El luptă pentru tot ce avem noi drag și sfânt. Nu-l glorificăm, căci e »datorință» să lupte. Dar' îl laudăm pentru energia, pentru constanța cu care luptă. Pe el nu-l atrage glasul dracului, banul, materialismul; el se mulțumește cu aceea, ce are. Peardă-și totul, el nu retirează.

»Perzând avere, perde puțin, perzând onoare, perde mult, perzând pe D-zeu, perde totul». Adecă el nu-și calcă conștiința, vocea lui D-zeu, căci dacă o perde, perde totul.

Aceasta se o avem noi în vedere cu toții.

Ear' noi cei din Oradea-mare susținem sus și tare tot, ce Bolcaș a făcut, tot păcatul lui îl considerăm de păcatul nostru. Pentru acest păcat ne așteptăm, ne pretindem și noi pedeapsa.

De pedepsește pe Bolcaș, pe toți ne-a pedepsit. Dreptatea sună așa.

»Gene».

Acuse grave
— neîntemeiate!

Trece peste ori-ce închipuire lipsa de scrupulositate și criminalitatea, cu care se procedează față cu noi din partea guvernului.

Nu mai suntem acum »tribuniști», »ultraști», »memorandiști», ci pur și simplu »trădători de patrie».

Tot ce înseamnă manifestarea eului nostru etnic, național, românesc, e o tradare a patriei sau — lesa maiestate!

Mai puțin nu se cunoaște, nu se admite.

De vorbim românește, de cântăm o doină, de cetim un ziar național, de bem împreună la o masă și ne petrecem împreună mai mulți — asta înseamnă că am făcut complot de tradare, am jecut o conspirație contra patriei.

Pe cât de grave, pe cât de oribile sunt crimele, ce ni-se înșinuă drept acușe, pe atât sunt ele de neîntemeiate. Acum goana aceasta de a scoate »trădător» pe fiecare Român s'a pornit contra tinerimei. Guvernul vrea să intimideze generația conducătorilor de mâne, ca după-ce ne-a luat trecutul și prezentul, să ne iee și viitorul, și nădejdea unei sorți mai bune.

Dar' acum odată nu va reuși. Vom triumfa, vom trebui să triumfăm, pentru-că dreptatea cauzei noastre e clară ca lumina soarelui. Și nu vom lăsa ca ea să mai fie întunecată cu machinațiuni și manopere nedemne.

Deunăzi toată presa maghiară trimbița despre 6 tineri universitari din Cluj, cari ar fi comis lesa maiestate față cu o iconă a Maiestății Sale, a iubitului nostru Monarch.

S'a făcut cercetare, și după atâtea calumnii și insulte, tabla regească din Murș-Oșorheiu s'a văzut necesită să se scoată de sub acuză pe tinerii români, pentru-că acuză s'a dovedit absolut neîntemeiată.

Aceeași goană, în stil și mai mare, s'a pornit acum contra tinerilor nostri dela Oradea-mare. Cercetarea decurge; unul a fost ascultat deja; sentența va ave să o aducă — ministrul. Profesorii dela academie — se vede — nu pot singuri hotări, dacă este, sau nu, cazul de tradare?

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Dela Teatrul Național.

București, 26 Oct. 1898.

Domnule Director! Îmi place foarte mult a crede că hotărârea ce am luat, de a vă raporta din când în când câte ceva despre mișcarea și desvolarea artei dramatice la »Teatrul Național din București», — intrat cu deschiderea stațiunii din anul acesta într'o nouă și mult promițitoare fază, — grație neobositului zel și talent al noului său conducător-director dl Petre Grădișteanu, — corăspunde și satisface, unei dintre cele mai vii și mai plăcute dorințe culturale a publicului românesc de peste munți, și în special on. d-voastră cetitori, cari din motive ce nu le voi discuta aci — prea puține ocașuni au avut de-a auzi și cunoaște modul și capacitatea cu care își îndeplinește frumosul și mărețul ei scop, cea dintâi și cea mai deamna instituție dramatică a Românilor de pretutindenea.

Teatrul adevărat, este, cum sunt în de acord a constata cu toții: »cea mai mare și mai puternică școală publică populară și instructivă, unde se deșteaptă, se formează și se înobilează mintea, inima și sentimentele celor-ce o cercețează». La lecțiile ei în care se desfășură — pe scenă — cu atâtă dragălașie și măiestrie naturală, virtuțile cele mai mari ca și patimile cele mai josnice, manifestarea completă a sufletului omenesc cu toată liniștea și nesecatul seu sbucium ce ne agită zilnic, asistând cineva, învăț, se poartă pe nesimțite imitând sau rîzind de faptele noastre proprii, — după felul cum sunt și ni-se

prezentă ele. Școala teatrului lucră cu succes pretutindenea și asupra tuturor, fără deosebire de sex, etate și condițiune.

Așa încât cu greu se poate închipui vre-o ființă atât de rece și împetrită, stricată chiar, care se nu fi simțit magnetica și vrăjitoarea ei putere...

Cetisem mai în zilele trecute într'o revistă franceză, despre un genial și nobil bărbat — al cărui nume îmi scapă din memorie — că zicea foarte adesea prietenilor sei: »eu nu es nici-odată dela teatru, fără a mă simți mai îndreptat, mai doritor de a face binele și-a imita frumosul».

Eată un cas concret, în care arta dramatică și-a ajuns îndeplinirea, întruparea scopurilor sale!

Fericită direcția teatrală, care va auzi răspătindu-i-se osteneala și munca sa cu astfel de mângăietoare cuvinte, și încă din gura multora eșite!

Ea — în cazul acesta — își pricepe perfect chemarea și înaintază apropiându-se, cu pași fie cât de înceți, dar' siguri, spre realizarea scopurilor ei propuse, spre idealul sublim ce urmărește în cultura și civilizația societății și a poporului seu.

Și aci o mică, dar' adevărată constatare.

Fără a face complimente neiertate, noiei direcții teatrale din București, exagerându-i meritele, ce de altcum zilnic tot mai mult es la iveală afirmăm, că ea și-a înțeles mai bine doar' ea ori-șicare altă direcție de mai nainte, chemarea sa de »cultivator» al omenirii. Prin scoaterea din repertoriul teatrului, a pieselor importate, fără de nici un folos real — se nu le zic triviale, — de care publicul a fost început să se îngroșeze ca de lucruri nedemne de scena teatrului nostru — și prin înlocuirea lor

cu piese originale de caracter național sau străine, dar' de valoare necontestată literară și de artă, noua direcție a teatrelor din București a aflat și a atins gustul și setea publicului românesc. Dovadă despre aceasta marea frecuență ce se poate observa în toate serile la reprezentările Teatrului Național, care reînviază și progresează văzând cu ochii, spre bucuria și mândria noastră românească.

Am avut ocașune ca să aud chiar străini, exprimându-se în termeni simpatici și măgulitori despre succesele realizate ale Teatrului Național, succese cari sînt a se atribui în primul rînd și distinșilor actori-artiști, a căror număr crește și se impune, cu toată seriozitatea și forța lor de muncă.

Astfel privit și considerat teatrul, el ne prezentă o deosebită însemnătate culturală practică și deci merită să fie cunoscut în cercuri cât mai extinse...

Nu mă voi încerca în acest preludiv al scrierilor mele asupra Teatrului Național, ca să fac istoricul lui, nici ca să arăt — în general — importanța cea atât de mare și rolul cultural netăgăduit ce teatrele au jucat întotdeauna în propășirea civilizației a tuturor popoarelor, cari fericite au fost ca să-l aibă, să-l cunoască și înțeleagă. Și aceasta, deoparte, pentru-că rolul teatrelor și puternica lui sugestiune și influență îndeobște se afirmă de lumea întreagă, ear' de altă parte, fiindcă încercarea aceasta pentru un abia inițiat laic în ale artei, ar fi prea grea, și peana mea — mărturisesc — încă nu destul de dibace.

În rapoartele mele mă voi mărgini dar' mai mult în a vă arăta îmbunătățirile aduse Teatrului Național, subiectul pieselor, modul cum el a fost înțeles și prin urmare interpretat de

actori, cu toată critica — binevoitoare — dar' justă mai presus de toate, și obiectivă. Progresele și succesele realizate ale Teatrului Național scoase la lumină, și pentru frații Români de peste munți — este dar' principala mea hotărâre când mi-am propus ca să vă scriu câte ceva și în chestii teatrale, prea puțin cunoscute în celelalte ținuturi locuite de Români.

Voiu începe dar' mai întâiu cu îmbunătățirile și inovațiile aduse Teatrului Național — sub energica direcție actuală. Și pentru-ca se nu pară lunei, că în aprecierile mele sînt prea exagerat îmi veți da voce, ca să reproduc din un serios și eminent ziar din București: *Timpul*, constatările ce a făcut în unul din numeroase sale, relativ la si-lințele ce dl Grădișteanu, alătura cu zelosul și simpaticul seu sub-director dl Polizu Micsunescu, și-au dat, pentru a ridica tot mai mult, încă dintru început — prestigiul instrucțiunii în fruntea căruia au fost chemați.

În rivna și dorința sa de a încresta o urmă mai adâncă în istoria teatrului nostru — serie »Timpul» — și profitând de cele dintâi momente ale direcțiunei sale, — când ministrii refuză mai cu greutate cererile directorilor, — dl Grădișteanu, deși venit în teatru în ajunul stațiunii, a introdus un număr de îmbunătățiri.

I. În virtutea unui articol din legea teatrelor, a dat în întreaga țeară publicațiunii, prin care pune în vedere primarilor, că nici o trupă stabilă sau ambulată nu va mai pute reprezenta o piesă fără o învoire cu autorul sau traducătorul acelei piese.

II. În virtutea unui alt articol, în care se vorbește de veniturile societății dramatice, a intervenit pe lângă ministrul de interne ca și județul, care

e obligat prin legea teatrelor, să subvină cu o sumă oare-care în ajutorul societății dramatice.

III. A prezentat ministrului cultelor un nou budget, în care se prevede un deficit de 70.000 lei, pentru care a intervenit pe lângă ministrul cultelor să ceară camerei viitoare un credit spre acoperirea lui.

IV. A mărit cota-parte a societărilor cu 100 lei lunar; așa societarii clase I. au 500 lei, societarii clase II. 375, societarii clase III. 250, făcându-i în același timp părtași diferendelor dela sfirșitul stațiunii.

V. A înființat o școală de balet, al cărei fond este suma de 5000 lei, unde până acum s'au înscris 28 de fete.

VI. A hotărât o sumă de 5000 lei pentru premierea operelor dramatice originale, care vor păre de valoare.

VII. A înscris în budget o sumă de 60.000 lei pentru angajarea celebrităților străine, spre a scăpa publicul bucureștean de neomenoasă exploatare a impresarilor.

VIII. A mărit numărul coriștilor și al membrilor din orchestră pentru operă și operetă.

IX. A scos din cheltuelile serale: lumina, încălzitul, plata serviciului, și a lăsat numai dreptul de autor și cheltuelile necesitate de reusită.

X. A hotărât dublarea rolurilor.

XI. A suprimat o parte din locurile gratuite.

XII. A înființat un serviciu medical.

XIII. A angajat ca gagit cu 375 lei lunar pe dl Leonescu, care fusese în-lăturat de vechea direcțiune, și care a devenit o forță indispensabilă pentru teatru, precum și alți artiști distinși ce părăsiseră scena din regretabile motive,

Și aci e aceeași *acusă gravă* — și aceeași minciună la temelie ei.

Punctum saliens pe care se întemeiază acuză e o vorbire rostită de dl *Lucian Bolcaș*, la serata de cunoștință a tinerilor noștri. O vorbire caldă, pătura de entuziasm tineresc și spusă verde românește. Încolo nimic de excepționat, nimic punitiv în ea, nimic trădător! Absolut nimic.

Ei, dar' cabinetul lui Jeszensky, din care s'a pornit nedeamna haită asupra tinerilor, trebuia să scoată *trădători* la iveală, ca să facă o diversiune publicului maghiar în această situație critică, când Bánffy este strins cu ușa pactului de opoziție obstrucționistă.

Și ce a făcut cabinetul tainic? *A falsificat!* Nici mai mult, nici mai puțin.

S'a publicat în *Bud. Hirlop* un pretins *citat* din vorbirea dlui *Bolcaș*, și *acest "citat" e fals!*

Acusăm de *falsificare* pe dl Jeszensky, ortacul lui Jancsó Benedek. Și vom dovedi punând în față *traducerea maghiară*, care e luată de basă a acuzei, și textul original românesc.

Traducerea maghiară falsă.

Román ifjak vagyunk, -- fiai egy oly nemzetnek, melynek nemcsak földjételei vannak meg egy szabad és virágzó nemzeti élethez, hanem eszüközi is az erre irányult harcunk. Ebben a harcban a mi erőnk sem fölösleges azért, sőt inkább mindentől a nemzeti öntudat egész vonalán ebben a harcban.

Textul original.

Sântem tineri români, fii ai unui popor, ce nu are condițiile unei vieți libere și prospere naționale, și luptă pentru realizarea acestora. Nu avem forțe superflue pentru această luptă. Aci e și partea noastră, pe care noi o primim cu bucurie și vom grăbi a ne achita de dînsa, ca niște tineri români. Devisa ne va fi: „Deșteaptă-te Române!” Deșteptare pe toate terenele și în toate straturile a conștiinței acestei lupte.

Cine știe ungurește poate observa numai decât că traducerea maghiară e mai înăspriată. Dar' nu numai atât. Ci ea inversește sensul adevărat.

Bolcaș zice: Sântem fii ai unui popor, ce nu are condițiile unei vieți libere și prospere. „Bud. Hirlop”, sau cabinetul Jeszensky, li prezentă ca-șicând ar fi zis: „Sântem fiii unei atari națiuni, care are, nu numai condițiunile recerute unei vieți naționale libere și prospere, ci și mijloacele luptei care înteste la aceasta...!”

Diferența e evidentă — și falsificarea dovedită.

Eată cum se aruncă cele mai grave acuze asupra noastră, și cum ele se întemeiază pe minciuni ori interverti!

Dar' scris e: domnia minciunii nu va dura în veci!

XIV. A propus ministerului de culte, după părerea exmisă de dl Nottara, cumpărarea teatrului Liric pentru reprezentarea de piese mai puțin spectaculoase; și, în sfîrșit.

XV. A dat interiorului teatrului o aparență mai demnă de prima noastră instituție dramatică.

Mai adăugînd la aceste laudabile dispoziții luate de noua direcție și originala și nespuse de binefăcătoare inovație a reprezentărilor populare de Duminecă, cu prețuri reduse aproape la jumătate celor ordinare, ori-și-cine se va convinge pe deplin despre ceea-ce-a-făcut o direcție conștientă și devotată chemării sale înalte.

Eată cum se anunță în programul teatrelor această inovație:

„Reprezentările populare vor continua în tot timpul stagiunii și vor constitui Duminecele populare ale Teatrului Național, inovațiune care vorbește de ajuns pentru grija ce poartă noua direcție a teatrelor menirii mari a literaturii și artei dramatice în popor.

Romani și Eleni din antichitate ofereau poporului „pîne și jocuri de circ” pentru a-l distra de la amestecul în treburile publice, cari trebuiau să rămână apanagiul câtorva „aleși”.

Societatea modernă, democratizată, a trebuit să deie poporului, tocmai ca o completare a educațiunii cetățenești, emoțiunile artistice, cari înalță, înobilează, umanizează viața omească.

Societatea noastră românească, în special, are o îndoită îndatorire de a face ca artele se pîtrundă în popor și începutul trebuie făcut cu arta dramatică, fiindcă e aceea care vorbește mai direct inimii omeșiei.

La noi avem, pe deoparte, o clasă de oameni ultra-rafinată în exigențele ei

Sibiui, 29 Octomvrie n.

„*La Roumanie*”, noul ziar francez din București, ca ori-ce organ ce urmărește un scop bun, dă în fruntea primului seu număr un program, pe cât de loial și franc, pe atât de hotărît. Așa e bine, așa se cade. Pentru-că o foaie trebuie să fie ca o personalitate, cu caracter pronunțat și cu principii bine stabilite. Numai aceia cari au scopuri ascunse, pe cari se tem de a le mărturisi, numai aceia se pot fi „dispensați” de a da un program...

„Sântem dinastici, sântem naționaliști, sântem constituționali”. Astfel s'ar putea rezuma programul contraților dela „*Roumanie*”.

Eată punctul ce ne interesează mai mult:

„Noi sântem naționaliști. — Cât pentru chestiile interne vom ca iusticiile noastre să se inspire înainte de toate din tradițiunile țerei. În cele externe noi vom susține elementul românesc, ori-unde are el un drept la partea sa din soare.”

Luăm cu plăcere act despre acest punct de program al noului ziar, care ne poate face mult bine și nou, menit fiind a informa cercurile mai înalte din Europa, și-i dorim mult succes, spre binele României și a întreg neamului românesc.

1848.

Cronica anului.

Pesta, 28 Octomvrie.

Dieta provoacă popoarele Ardealului să nu deie crezământ lui Puchner, ci să se supună toate comisiunii pentru apărarea patriei.

Sibiui, 28 Octomvrie.

Zilnic sosesc știri despre cruzimile de nedescris săvîrșite de Sécui contra Românilor.

Vre-o 5—6 comune au fost prădate. În Bagna au omorît Sécuii peste o sută de oameni. (S. B. nr. 116).

Zlatna, 28 Octomvrie.

Balint mulcomește poporul infuriat prin o vorbire, înduplecându-l să libereze partea cea mai mare din oficialii arestați. Pe controlorul Ignatie Marillai l-a putut scăpa numai promițînd poporului, că-l va duce în captivitate la Câmpeni. (Rap. lui Balint, pag. 4).

Hălmagiu, 28 Octomvrie.

Lăncerii tribunului Căndea (Kendi) au fost respinși de cetele insurgenților, cari aprind satele Pleșu și Hălmăgel. Hălmăgenii înspăimîntați cer să încerce negociațiuni cu Maghiarii. În decursul negociațiilor insurgenții în mod perfid prind pe Căndea, 2 preoți români și 6 țărani, și-i spânzură pe toți. (Rap. lui Balint, pag. 6).

Orăștie, 28 Octomvrie.

Câteva comunități din comitate cer îndepărtarea Maghiarilor refugiați la Orăștie,

artistice, așa că teatrul nostru, ba chiar limba străbunilor nu-i e suficientă, și din astă pricină această clasă, singura mai avută, nu dă îndeajuns concursul ei pentru susținerea teatrului nostru național, în fasa lui de azi; pe de altă parte avem marea masă cu exigențe artistice aproape nule, setoase să primească de abia de acum înainte desfășurările artei și în stare să deie, prin număr, ajutorul material necesar susținerii teatrului.

Atragerea la teatru a acestei mase e însăși chestiunea de viață a teatrului nostru național, căci ea îi va crea, mai curînd decât ne închipuim, și resursele necesare și posibilitatea deplinei sale dezvoltări artistice.

În acest sens Duminecele populare, cari s'au inaugurat azi, prezintă un deosebit interes.

Stagiunea Teatrului Național s'a deschis și în anul acesta ca de obicei în 1 Oct. st. v. cu un „spectacle coupé” cum ar zice autorul frumoasei opere române „*Curcanii*”, dl Ventura, compus dintr-o poemă dramatică, două comedii și o operetă. Cu această ocaziune publicul asistent a avut plăcuta surprindere de a saluta pe scenă apariția a două talente de adevărată valoare în persoana d-șoarelor: *Lucia Sturdeza* și *Ciucurescu*, dintre cari cea dintâi aparținînd uneia dintre cele mai frumuse familii din România, prin intrarea sa în teatru formează un fericit eveniment artistic.

Despre piesele teatrale jucate până aci, precum și despre modul cum artiștii și-au achitat rolurile lor, în altă scrisoare.

T. Urdeanu.

căci în cazul contrar orașul va fi aprins. Sașii au cerut hotărîrea comandai militare și desarmarea tuturor Maghiarilor din oraș. (S. B. nr. 117).

Congres internațional de studenți în Turin.

În curînd o serie de sărbări frumoase se va începe în Turin, sub cerul etern albastru al Italiei.

Se vor întruni reprezentanți ai tinerimii universitare dela toate universitățile europene și se va da prilej la o înfrățire a tinerelor suflete entusiaste, într-un mod festiv cum nu s'a mai văzut.

N'ar fi bine ca dela această sărbare, care este împreună cu aniversarul anului 48 al Italiei, să lipsească tinerimea română. Din contră ar fi foarte bine, ca tinerii români dela noi, ca și cei din România, să-și trimită delegați la acest congres, care e chemat să facă începutul congreselor internaționale studențești.

Eată de ce vom publica aci în resumat informațiunile ce ni-s'au trimis dela Turin.

Apelul comitetului aranjator.

Comitetul central, care organizează congresul, adresează următoarea invitare către studenți:

Colegi!

Peste câteva săptămîni orașul Turin va avea onorul de a pute da ospitalitate numeroșilor reprezentanți ai universităților din Italia și străinătate, cari vor participa la primul congres internațional de studenți, ce va avea loc în zilele de 9—25 Noemvrie, din ocazia închiderii expoziției naționale.

Scopul congresului este de a stabili legăturile de frățietate și solidaritate a studenților din toate țările, ceea-ce se va pute realiza numai dacă studenții vor răspunde în număr cât mai mare la apelul nostru și vor alerga spre a reprezenta în mod vrednic națiunea lor.

Noi sântem mîndri de a pute fi în calitate de reprezentanți ai studenților italieni, interpreți ai sentimentelor colegilor noștri și a vă invita în numele lor să luați parte la congresul nostru. Noi vom prețui pe deplin dovada de simpatie ce veți da inițiativei noastre primind invitarea și participînd la solemnitatea, care v'e va lăsa fără îndoială o frumoasă reamintire și v'e va procura pentru viitor raporturi cordiale și amicale.

Participarea unui mare număr de reprezentanți ne va fi o dovadă despre prietenia voastră și voi ne veți oferi una din cele mai mari mulțumiri, făcînd ca să putem petrece în societatea voastră cele câteva zile destinate congresului.

Cetățenii din Turin, cari au aprobat cu plăcere inițiativa noastră, se vor asocia de sigur cu entuziasm la această sărbare universitară și vor fi recunoscători către studenții, cari au binevoit a contribui prin aderența lor la congres — la solemnitatea marilor sărbări ale aniversarului de 50 a constituțiunii, dat memorabil în istoria țerei noastre.

Colegi!

Principiul nostru este a excluda ori-ce discuțiune religioasă ori politică, spre a nu compromite inițiativa noastră, care tînde exclusiv la un scop practic și folositor.

În numele solidarității, care ne unește, în numele științei, care ne conduce la aspirațiunile cele mai înalte a frumuseții și adevărului, v'e solicităm de a primi invitarea noastră și mîna frățească, ce v'e întîndem ca amici și camerazi.

Comitetul organizator al congresului.

Președinte:

Dr. Eufisio Gilio-Tos.

Secretariatul:

Andrea Beltramini, Avv. Adolfo Bertinatti, Avv. Enrico G. Citrioli, Amedeo Gautier, Carlo Emilio Manelli, Avv. Giovanni Molar, Ettore Turriani, Giuseppe Vietti, Goffredo Villa.

Programul congresului.

Din bogatul program însemnăm: 9 Noemvrie n. sosirea stud. italieni; 10 Noemvrie sosirea stud. străini; 11 Noemvrie inaugurarea congresului; 12—15 Noemvrie ședințe, serate, distracții; în 16—18 excursiune la Superca; 19 Noemvrie închiderea congresului; 20 Noemvrie sărbări; 20—25 Noemvrie excursiune în Roma.

Spre orientare.

Înștiințările de participare la congres sînt a se adresa: Comitato autonomo org. del I. congresso internazionale di studenti — Torino, — în limba franceză, italiană ori germană. Adresa telegrafică: Congresso studenti — Torino.

Pe liniile ferate ale Italiei se dă o reduțiune de preț de 50%, prezentînd un bilet de legitimitate. La noi pot căpăta 5 studenți atari bilete.

Se recomandă studenților a se prezenta eventual în uniforme lor, cu steagurile societăților lor. — Imnurile naționale ale tuturor națiunilor reprezentate se vor cânta. Textul lor e bine a se multiplica.

Ziarul studențesc „Corda Fratres” din Turin va publica tot ce privește congresul.

Cronica politică.

Deschiderea Sobraniei bulgare.

Sobrania a fost deschisă în 27 l. c. în Sofia. În discursul de tron principele a constatat, că țeara în anul acesta a avut liniște și guvernul a putut să lucreze liniștit pentru dezvoltarea industriei și comerțului. Apoi a accentuat, că relațiunile Bulgariei cu curtea suzerană și cu celelalte puteri sînt bune.

Bunăvoința, ce o arată Țarul Rusiei față de Bulgaria și de casa domnitoare a ei, l'a îndatorat, să prezente Țarului și Țarinei pe prințul moștenitor, ear' prietenia dintre Bulgaria și Muntenegru l'a impus visita în Cetinje. În ambele țeri principele a fost primit foarte călduros, ceea-ce îl face fericit și crede, că și poporul bulgar și reprezentanții sei sînt cuprinși de acest sentiment.

Chestia Fașoda.

Preparativele, ce se fac la Brest și Toulon, nu stau în legătură, cu conflictul anglo-francez, provenit din chestia Fașoda. Tot mai mult ese la iveală, că chestia aceasta se va aplană pe cale pacifică.

Kitschener a sosit în Englitera, la Dover și aici, ca și în Londra a fost primit cu mari onoruri. După sosirea lui s'a ținut consiliu ministerial în chestia Fașodei. După consiliu ambasadorul francez Courcel a conferat cu Salisbury. Ziarul *Eclair* e informat din Londra, că prim-ministrul Salisbury și Courcel au ajuns la înțelegere pentru regularea chestiei. Se crede, că Marchand va fi rechemat dela Fașoda.

Călătoria împăratului Wilhelm.

Părechea împărească germană a sosit în 27 c. la 6 ore seara în Jaffa, portul de mare al Ierusalimului. Calea dela Haifa la Jaffa s'a făcut cu trăsuri, pe un drum ce se așterne pe țăr-mul mării. În Sarona împăratul a primit omajile coloniei germane.

Ieri, în 28 c. au plecat mai departe către spre Ierusalim, unde e să sosească azi la amezai.

Ciuma în Viena.

Știrile ce vin din Viena sînt tot mai puțin înspăimîntătoare. Se pare-că înfricoșatul flagel a voit numai să înspăimînte lumea, că nu e bine să-și măsuri puterile cu el. Două victime — cele mai curajoase — au căzut deja, a treia e în agonie. Încolo toți internații se află mai bine.

„Wiener Abendpost” comunică decisiul comisiunii permanente, în sensul căruia ne mai fiind pericolul atât de iminent, *Luni*, în 31 Octomvrie earăși se începe serviciul și comunicația regulată în spitalul comun, dacă până atunci nu vor obveni noue casuri de bolnavire.

Morboșii.

Starea îngrijitoarei Pecha e neschimbată. Joi după amezai i'au aplicat injecțiuni de camfor și serum de ciumă. Îngrijitoarele de lângă ea sînt bine amîdouă. *Moartea îngrijitoarei Pecha poate urma în ori-ce clipă.*

Hoehegger nu e morboasă de ciumă, ci de inflamațiune de ureche. În scuipatul ei nu s'au aflat *bacili* de ciumă. Cu toate aceste din prevedere se află încă tot în baracele de peatră. Göschl are aprindere de stomach, a avut mai de multe-ori vomări. Ceialalți sînt bine.

Referentul maghiar.

Dr. Gedeon Raizs, inspector sanitar suprem, exmis fiind din partea guvernului maghiar la Viena, ca să studieze măsurile de precauțiune ce s'au luat din partea autorităților, s'a întors.

Raportul Drului Raizs este foarte favorabil autorităților austriace, cari au luat — poate prea multe — toate dispozițiunile de lipsă. Peste tot acest raport a făcut impresie bună, calmînd spiritele agitate.

La

Abonament lunar

pentru

Noemvrie st. vechiu

învîțat

Administrația ziarului „TRIBUNA”.

Cronica zilei.

Sibiui, 28 Oct. n.

Noi rectori. Au fost confirmați ca rectori: dl *C. Dumitrescu-Iași* la universitatea din București, și dl *A. D. Xenopol*, la universitatea din Iași.

Din Lipova ni-se scrie: Doamna Irina Vlădăia a concertat Joi, în 27 Octomvrie n. a. c., în sala dela Archiducele Iosif în Lipova. Succesul a fost strălucit. Îndeosebi în cuprinsul unei doine:

„Fire-ar cîsiau-afurisit
Cînd m'apucai de iubit
Mai bine aș fi murit.”

compoziție proprie a artistei, ni-se părea geniul românismului întrupat într-un copil răslet, plin de viață și speranță în viitor.

Duminecă, în 30 Oct. n. a. c. se va aranja o serată, cu care ocaziune va debută de nou atît doamna Vlădăia, cît și dl Petrovici.

Bombă în Olmütz. În o cărcimă din Olmütz niște servitori au aflat în zilele trecute o bombă. Bomba e de formațiune cilindrică, foarte mare, provăzută la partea cea mai îngustă cu mîner de droț, ca se poată fi manutată mai ușor, sub manta. În lăuntru ei se aflau două grămezi de dinamit, ear' restul spațiului era tixit cu cuile, bucăți de fer, chei vechi ș. a. Bomba era de mai multe zile încuiată în o chilie. Locuitorii frîgînd ușa au rămas incremenți de spaimă. La început voiau să crepe bomba cu sîcurea, ca să vadă ce e în ea. Iși poate închipui ori-și-cine ce nenorocire ar fi urmat. Bomba a fost dusă la gendarmerie, unde s'a constatat, că conține dinamit. S'a introdus cercetare. Casul a produs mare panică, cu atît mai virtos, că e pus în legătură cu atentatul proiectat în anul trecut în contra sinagogeii.

Ciuma în Turkestan. Oficialul din Petersburg dela 26 Octomvrie n. anunță, că o epidemie ce seamănă cu ciuma a izbucnit în satul Anzot, provincia Samarcanda. — S'au luat măsuri pentru a împedea propagarea boalei.

Un răspuns. Învinovăjit pentru participare la adunarea societății „Nemzeti szövetség” din Timișoara, părințele Martinovici răspunde următoarele:

Ca virilist al congregațiunii comitatense — invitat fiind la ședința extraordinară din 18 l. c. și avînd oare-care interes la un punct — am participat. Dar' fiind membri puțin, ședința abia spre 11 ore a. m. s'a întrunit.

După discutarea asupra primului punct din program comite-le-suprem a ridicat ședința, sub cuvînt, că are să fiind o altă adunare, în aceeași sală.

În neștiința perfectă a limbei maghiare deoparte, ear' de altă parte, pentru vocea debilă a comitei-le-suprem, în momentul cînd zăruiau scaunele mișcate, în urma ridicării ședinței congregaționale: n'am înțeles de fel, că ce reuniune și cu ce program își ține ședința sa. Eram spre ducă, cînd curiozitatea și lipsa de ocupațiune până la timpul prînzului, m'e făcuseră să întreb pe un domn necunoscut, dacă și nemem-brilor le e permis a sta față; și în urma răspunsului afirmativ, am stat. Căutînd vre-o persoană mie cunoscută, și dînd cu ochii de dl preot G. Trăilă, (alt Român n'a fost? Red.) m'am pus lîngă dînsul pe scaun. D-sa 'mi-ar pute fi martor, că ce epiteate am dat pleodoatului, după-ce am aflat dela vecinul meu, directorul școalelor industriale din loc, că acel vorbitor e însuși magistrul sărbătorit de șovinisti *Herczegh Mihály*.

Pe cuvînt o spun, că nici cî am știut că o se stau față în față cu Herczegh M., dar' nici intențiune n'am avut a căuta astfel de adunări cînd acasă — ca tot omul cu minte — am seriosă ocupațiuni și destule nevoi.

Topoloveț, 24 Octomvrie n.

Nicolae Martinovici,

preot. rom. gr.-or.

Așteptăm să se declare și ceialalți învinovați.

Explosie în minele de cărbuni. În baia de cărbuni de peatră dintre Uricani și Valea-Jil, l. Lupeni, pe cînd lucrătorii se aflau în lăuntru băiei, s'a întemplat o groaznică zguduitură. Prin spargerea cărbunilor aerul s'a aprins și zguduitura ce s'a născut în urma aceas-ta, s'a simțit în tot jurul. Din baie ese fumul în formă de nouri groși și interiorul băiei în continuu ferbe, ca un fel de vulcan. Pe la amezai au scos din baie patru răniți și un mort.

Cutremur de pământ. În Dalmația locuitorii au fost spăiați de un vehement cutremur de pământ. În comunele din jurul orașului Java cutremurul s'a simțit ca la 2—3 minute și a fost însoțit de un puternic murmur sub-teran. Nenorociri nu s'au întemplat, deși pământul a crepat în mai multe locuri. Astfel în comuna Turjako s'a format o crepătură de 3 metri lungime și 5 metri adîncime.

Verdi nu mai scrie. S'a fost lăjit vestea în lumea musicală, că Verdi are de gînd se pună pe note piesa regelui Lear, dar' mîistruul însuși desminte știrea aceasta. Cu ocaziunea ovațiunilor ce i-s'au adus din prilejul împlinirii 85 de ani dela naștere, a declarat, că nu va mai scrie nimic.

Primul călindar pe anul 1899. Sub acest titlu anunță »Familia» din Oradea-mare apariția *Călindarului Poporului*, arătând bogatul lui cuprins. Cu simpatie îl anunță și alte ziare, între care »Tribuna Poporului» și »Revista Orăștiei».

Arătându-i cuprinsul, aceasta din urmă adaugă următoarele:

»Are o înfățișare elegantă, tipar curat și cetăț. Extinderea e de 9 coale. Fiind călindar cel mai ieftin și totodată cel mai folositor pentru poporul nostru, îl recomandăm cu căldură tuturor economilor noștri. Prețul 20 cr. plus 5 cr. porto.»

Sfârșit în bucăți. În comuna Ferendia din comitatul Timișului, Alexa Lazar în un acces de nebunie a năvălit asupra unui băiat pe stradă și l-a sfârșit capul cu săcurea. Copilul a rămas mort. Nebunul a declarat judelei din sat, că a comis faptul în urma unei inspirații divine. L-au internat la casa comunală, ear' judele a mers cu trăsura să aducă gendarmi din satul vecin. În timpul acela părinții copilului ucis așteptau mulțimea și năvălind asupra casei unde era închis Alexa Lazar, alungară pe servitori, ear' pe el îl sfârșiră în bucăți cu deservirșire. S'a pornit cercetare.

Căsătorie între frați. În Oradea-mare s'a întâmplat un caz, de care numai în povești mai auzi. O soră și un frate au trăit împreună, cununai fiind, 24 de ani și mai bine, fără de a ști, că ei sunt fiii aceluiași părinte. Lucrul s'a întâmplat așa, că ei au rămas orfani și pe față a luat-o de suflet un unchiu al ei, ear' copilul a fost primit într-o casă de copii săraci. De aci a fost dat la păpușă. A ajuns apoi soldat și a dus-o până la sergent-major. Soru-sa murindu-i spriginitorul s'a dus servitoare la oraș și aici a făcut cunoștință cu soldatul B., care l-a cerut mâna și ea nu l'a respins-o. 24 de ani au trăit în pace și și-au câștigat și o frumoasă avere, și nimic nu părea a le neliniști traiul vieții până într-o zi din septemăna trecută, când cineva a făcut arătare la judecătoria, că pantofarul B. ține în căsătorie pe inșasi sora sa. S'a început cercetarea. Cei doi frați sunt încă tot împreună.

La Roumanie este titlul unui nou ziar politic, ce apare la București în limba franceză, sub direcția dlui Al G. Florescu.

Comună răsculată. Aflăm din »Trib. Pop.», că reprezentanța comunală a Hoșului după ce a făcut o mulțime de arătări împotriva notarului cercual al Cuiedului, Dénes, a împărțit vicespanului dela Arad, că întreagă reprezentanța abzie și că dacă nu se va înălțura din post notarul care atâtea fărădelegi a săvârșit, îl vor înălțura hodoșeni, cum vor ști ei mai bine.

Luccheni. Cetitorii noștri știu, că pertractarea finală a procesului Luccheni e fixată pe 10 Noemvrie. Luniă trecută s'a prezentat înaintea judelei investigator. Sala era plină de lume curioasă de a vedea pe faimosul atenator. Când procurorul a cerut punerea sub acuză a lui Luccheni, s'a cetit formula îndată:

Cu privire la rezultatul cercetării pornite în contra lui Ludovic Luccheni, în sensul căruia Lud. Luccheni, născut la 1873 în Paris, fiul lui Luisa Luccheni, muncitor, în 10 Septemvrie 1898 a comis omor intenționat în contra persoanei Elisabetei Eugeniei Împărăteasa Austriei și Regina Ungariei (la cuvântul »intenționat» Luccheni se pleacă cu mândrie, considerând că omorul s'a comis în mod premeditat, procurorul suprem al cantonului Genf propune ca Luccheni să fie supus tribunalului, care se judece asupra lui.

În tot decursul ascultărei Luccheni era de o liniște și nepăsare cinică. Când a fost dus earăși în temniță, întorcându-se în fața mulțimei, care se îmbulzea curioasă să-l vadă a exclamat: — Eh! oui; je suis Luccheni! (Ei, da, eu sunt Luccheni!)

Maghiarisări de nume. Foaia oficială aduce earăși câteva nume românești — aproape toți oficialii la căile ferate — maghiarisate de frică ca de voe bună la ordin mai înalt. Eată numele maghiarisate: *Arsenie Hărdueu* din Arad în *Hajdu*, *Paul Mornăilă* din Arad — în *Marosi*, *Teodor Cusman* din Arad — în *Komlosi*, *George Puica* din Arad — în *Szabó*, *George Pătrușiu* din Sibiu — în *Péterfi* și *Ioan Abrudan* din Sibiu — în *Veress*.

Văduvă sinucigașă. În parcul orașenesc din Budapesta s'a sinucis o femeie tină, trăgându-și un glonț de revolver în cap. Moartea a fost instantanee. S'a constatat, că sinucigașa era din familie înaltă, văduvă, cu numele de familie Matilda Čsupka.

Morți necunoscuți. În Zagrabia s'au aflat două cadavre, un bărbat și o femeie. Nimenea nu cunoaște pe cei morți și astfel identitatea persoanei nu s'a putut constata. Se crede, că sunt doi străini, cari au venit la Zagrabia cu intenția de a se sinucide.

Copil ars de viu. Din R-Sărat, România, se anunță o groazănică nenorocire ce s'a întâmplat zilele trecute în comuna Dumitrești, din acel județ.

Copilul Ioan Anețu, din acea comună, fiind lăsat singur în casă și jucându-se pe lângă foc, s'au aprins hainele de pe dînsul. Nenorocitul a fost înjunghiat de flăcări și din cauza arsurilor suferite a murit în cele mai cumplite dureri.

Jurământul chinez. Tribunalul din Bruxelles a judecat o afacere în care se afla implicat un Chinez, anume Yah-Yin. Cei de față au fost martori la punerea jurământului în chip chinezesc, dat în cursul procesului. Un frumos cocoș a fost dus de fiul imperiului ceresc, care trebuia să depue ca martor. Patru Chinezi s'au pus în genunchi și unul din ei, înarmat cu o săcure, a răsărit gâtul cocoșului, pe când tălmăciul recita formula jurământului și nori de tămăie se ridicau în sus. Acest chip ciudat de a lua pe Dumnezeu martor, e formula cea mai solemnă pentru un Chinez de a vă spune adevărul. Jurământul chinez se citește în chipul următor: »Dacă nu spun adevărul, să mă înec, de mă voi duce pe apă; corpul meu să nu fie niciodată închis în mormânt și să locuiesc întotdeauna depărtat de China, departe de vederea femeii mele și a copiilor mei!»

Efectul vindecător, ce-l produce recunoscuta apă amară »Franz Josef» la catar de intestine și dispoziție de a se îngrășa, este incomparabil. La cumpărare se se ceară anumit apă amară »Franz Josef», ca să nu se schimbe cu alta mai puțin folositoare.

Știri mărunt. Karl Ferencz, asistent de farmacie s'a sinucis la Cluj.

— În Londra au fost deținuți doi falsificatori de bancnote.

— Gendarmul Csire Ferencz din Dobrișin a fost împușcat de un hoț.

— Un băiat ca de zece ani se juca în ambitul unui edificiu din Pesta. Plecându-se peste barieră, a căzut din înălțimea etajului al doilea și a rămas mort pe pavaj.

ECONOMIE.

Academie de export în Viena Progresul însemnat pe care îl face comerțul reclamă tot mai multe cunoștințe și cultură dela cei-ce se dedică acestei cariere. În cele mai multe țări pe lângă școalele comerciale s'au deschis și școale superioare, — academii pentru tinerii comercianți, Monarchia noastră până acum nu se poate lăuda cu o instrucțiune superioară comercială, căci afară de școalele comerciale abia mai are alte școale speciale superioare. Acestei simțite lipse a satisfăcut guvernul austriac prin faptul, că a spriginit deschiderea unei academii de export. Organizația acestei academii este dintre cele mai potrivite pentru câștigarea cât mai multor cunoștințe pentru comerțul practic. Pentru-ca academia se poată satisface mai bine scopului pentru care s'a înființat, conducătorii aceleia au făcut o parte integrantă a muzeului de comerț din Viena. Astfel auditorii pot întrebuința colecțiunile comerciale, biblioteca muzeului și pot lua cunoștințe despre informațiile comerciale adunate la muzeu într'un lung sir de ani. Informațiile acestea constau din: cunoașterea exactă a raporturilor de desfacere și aprovizionare, din cunoașterea solvabilității firmelor străine, a taxelor de accise, de vamă, etc.

Întreagă instrucțiunea ce se dă în această academie se mărginește numai la cunoștințele necesare comerțului, fără a îngreuna ascultătorii cu studii inutile.

Programul de învățământ este: cunoașterea în scris și prin graiu a limbilor comerciale, științele economice și economico-politice, științele financiare, geografia comercială și morfologia în care se cuprinde după ramura de industrie: structura, lucrarea și întrebuințarea celor mai importante materii prime, semifabricate și fabricate. Partea aceasta economico-comercială va fi predată în mod practic din partea bărbatilor cu cunoștințe practice speciale, în locurile de producțiune; profesorii teoretici vor avea aci numai grija completării programelor de învățământ.

Cursurile acestei academii vor fi de doi ani și eventual un an preparator pentru acei tineri, cari n'au reușit la examenul de primire, dar' au inteligență îndestulătoare pentru a deveni comercianți buni.

Noi Români, cari simțim o lipsă atât de mare a comercianților bine pregătiți ar trebui să dăm deosebită atențiune acestei academii. Tinerii noștri, cari absolvează școala comercială și-ar face lor și națiunii bun serviciu dacă s'ar înscrie la academia de export din Viena.

Etallonul de interes. În zilele trecute numai am vestit, că trei bănci mari europene au urcat etallonul de interes și azi ear' avem știre despre o nouă urcare de etallon. Banca Franciei (Banque de France) spre marea mirare a cercurilor financiare a urcat interesele de excompt dela 2% la 3%. Această bancă, fiind banca de emisiune a unui stat cu valută bimetalistă numai foarte rar schimbă etallonul de interes. Astfel și etallonul de 2% îl avea deja din anul 1895 și înainte de datul acesta numai la 1892 și-a mai schimbat etallonul.

Urcarea de acum, se zice că nu e cauzată în primul rind de scumpetea banilor din piețe, fără de considerații politice. În timpul din urmă relațiile financiare dintre Anglia și Franca sunt dintre cele mai încordate și astfel se așteaptă poate urcări și mai însemnate.

(Va urma).

Din public. *)

Mulțumită.

Cu ajutorul lui Dumnezeu și sprigul dăruitorilor de cărți s'a înființat în comuna Cut la anul 1896 »Biblioteca populară», la îndemnul dlor Dr. E. Dăianu, red.; I. Bitea, preot; N. Veljan, I. Decan, I. Giurgiu etc. Această bibliotecă, deși numai de 2 ani este înființată, are deja un număr frumos de opuri.

Prin aceasta li-se aduce mulțumită publică tuturor acelor cari au binevoit a dona cărți bibliotecii noastre. În special dăm mulțumită pe calea aceasta prea generoșilor donatori dela »Societatea Românilor din Berlin», cari cu datul de 14 Oct. st. n. a. c. au binevoit a dona colecția completă a bibliotecii populare a »Tribunei», precum și dlor Dr. E. Dăianu, I. Bitea, spt. d-nă Albini, N. Veljan, I. Decan, I. Vasilca, etc., promițându-le totodată, că cărțile donate vor fi grijite și folosite cât mai mult.

Cut, 23 Oct. 1898.

Ioan Bitea, director.

Basilii V. Pop, inv. dirig. și bibliotecar.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Ma nou.

Dela frați la frați

Ni-se telegrafează din Viena, că tinerimea universitară română din Viena a trimis o adresă de salut și încurajare bravelor studenți din Oradea-mare. Înainte!

Din Viena.

Clubul șefilor partidelor germane din Austria s'a dizolvat în urma certelor sale interne.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Duminecă, 30 Octombrie n.

La 3 ore după amiază:

CHARLEY'S TANTE.

Comedia în 3 acte, de Brandow.

Seara la 7 ore:

Die Gigerl von Wien.

Posă cu cântări în 4 acte, de I. Wimmer.

Luni, 31 Oct. n.:

Primul debut al d-șoarei *Adela Schulz*, dela teatrul »Linden» din Berlin.

DER OBERSTEIGER.

Operetă în 3 acte, de M. West și

L. Held.

Începutul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu

În 29 Octombrie n. 1898.

Hotel »*Imperatul Romanilor*»: D-șoara Schulz, actriță din Viena; Székely, procuror din Budapesta; Hirsch, Fränkl, Steiner, Kaiser, din Budapesta; Friedl, Lipner, Strobel, Fehér, Weinberger, Temesváry, Pokorny, Szabó, din Viena; Litke, Teleky, din Cinci-biserici, Rehak din Mediaș, Tureu din Blaj, Schamann din Brunn, David din Hamburg, comercianți.

Hotel »*Neurhrer*»: Rogoz, căpitan din Graz; Drekner, privatier din Covasna.

Hotel »*Meltzer*»: László, proprietar din Curticiu; Polonyi, oficial din Brașov; Barbu, comerciant din Lugoj; Părănu, oficial din Orăștie; Gáspár cu soția, ospătar din Simeria.

Hotel »*Habermann*»: Reiber cu soția, grădinar artistic din Gönningen.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru »Tribuna», societate pe acțiuni: V. H. Dressenandt

Apa amară purgativă

„Francisc Iosif“

premiată cu 10 medalii de aur și în urmă singură premiată cu marea medalie millenară.

Domnul profesor Dr. Purjesz Zsigmond analizând numita apă zice: »Apa amară purgativă „Francisc Iosif“ o întrebuinț-z totdeauna bucuros în casuri corespunzătoare, de oare-ce efectul ei de obicei se prezintă fără nici o apariție secundară neplăcută. [1899] 7—25

Cluj, August 1897.

Prof. Dr. Purjesz Zsigmond m. p. „

Se capătă în tot locul.

Directiunea în Budapesta

A apărut și se află de vânzare la Librăria »Tipografeia», societate pe acțiuni în Sibiu:

Lupta pentru drept

de

Dr. Rudolf de Jhering

traducere

de Teodor V. Păcățian.

Prețul 1 fl. v. a.

Această carte ar trebui să o citească și studieze

fiecare Român,

luptător pentru

dreptul național

Depozitul fabricii de oroloage și aurării a lui Iuliu Erős

Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 3

trimitte numai pe lângă rambursă postală

[2794] 47—58

Orologiu remontoir de nickel pentru domni	fl. 2.50 până fl. 6.—
de otel	3.50 „ 6.50
de goldin	4.50 „ 6.50
de argint	5.— „ 12.—
de argint rusesco (Tula) pentru domni	10.— „ 20.—
remontoir de argint pentru dame	6.— „ 12.—
„ „ aur	12.— „ 30.—
„ „ domni	20.— „ 100.—
Lanț de argint	1.50 „ 8.—
„ aur pentru dame	8.— „ 30.—
„ „ domni	23.— „ 75.—
Cercei și inele de argint	—30 „ 2.—
„ „ aur	2.— „ 100.—

Pentru marfă solidă și veritabilă se dă garanță în scris. Afară de obiectele sus amintite se mai află tot felul de bijuterii de aur și argint, precum și tot felul de garnituri de argint pentru masă, apoi cruci, potire, discuri, cădelnițe, lampe de altare etc. etc. pentru ritual gr-cat și gr-or.

Cel mai bun atelier de repararea oroloagelor.

Cel mai eficace mijloc de casă, pentru a regula mistuirea, pentru a produce o circulațiune regulată a sângelui, pentru a depărta părțile stricate și defectuoase ale sângelui (condițiunile esențiale pentru susținerea sănătății), precum și pentru delăturarea repede și sigură a boalelor de stomach d. e. lipsa de apetit, rigăitul, vânturi, greață, dureri de stomach și foale, sgărci de stomach, îngreunarea stomachului cu bucate, flegmă, congestiuni de sânge, hemoroidale, boale femeiești, boale de intestine, este de 40 ani probat

Pentru mântuirea de ori-ce aprinderi, răni și umflături, se folosește cu succes sigur la inflamare, oprirea laptei și întărirea pieptului (tîtelor) femeiești, la întărcare, la abscese, noduri, puroaie (Eiterpusteln), carbuncle, la răni și sugei la degete, la întărituri, umflături, uime etc, de 50 ani probată

Balsamul de vieață al Dr. Rosa.

Alifia de casă de Praga

din farmacia lui B. Fragner în Praga 203-III.

Acesta favorizează întreg actul mistuirei, produce un sânge sănătos și curat și este un remediu de casă popular probat, sigur și extins. 1 sticlă 50 cr, 1 sticlă dublă 1 fl. Prin postă 20 cr. mai mult.

Vindecarea se face fără dureri prin influența alinătoare a alifiei. În doze de 25 și 35 crucer. Pe postă plus 6 cr.

Atențiune! Fiecare se ceară numai preparate originale din farmacia lui B. Fragner în Praga și se observe, ca toate părțile învelitoarei balsamului Dr. Rosa să fie provăzute cu alăturata marcă rotundă de scutire, asemenea toate părțile învelitoare alifiei de casă de Praga poartă marca de scutire în trei unghiuri alăturate!

Oricine îmi anunță o falsificare primește o remunerațiune! Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziție spre vedere. Depozite în farmaciile I. Török, Budapesta; A. Egger, Budapesta; apoi în Sibiu la E. Rumler, K. Müller și K. M. Herzberg.

Depozitul principal al producătorului

B. Fragner,

[658] 11—26

farmacie »la vulturul negru« în Praga, colțul str. Spornier nr. 203.

Expediții cu întoarcerea poștei.

A III-a loterie priv. reg. ung. de clasă.

În decursul tragerilor de până acum mai mulți cumpărători de losuri dela noi au făcut câștiguri principale de

20.000, 10.000, 5000, 2000 cor.

și nenumărate câștiguri secundare de

1000, 500 și 200 cor.

[1894] 6—12

A tîel colectura noastră se prezintă ca

cea mai norocoasă în toată Transilvania.

Pentru aceasta recomandăm tuturor să cumpere losuri la noi pentru prima tragere a loteriei de clasa III, ce se va începe

deja cu 17 Noemvrie,

căci spre acest scop li stă la dispoziție cea mai bogată colecțiune de numeri.

În ciclul acesta câștigă

chiar jumătate din losurile distribuite,

astfel încât tot la al doilea los cade un câștig inevitabil, dintre cari cel mai norocos e de

un milion de coroane.

Fiecare l s joacă — câtă vreme nu e tras — de șese-ori și costă

pentru prima tragere:

Iacob L. Adler & fratele,

colectură principală

a loteriei de clasă priv. reg. ung.,

Sibiu, Piața-mare nr. 1.

Un întreg

fl. 6.—

Un pătrar

fl. 1.50

O jumătate

fl. 3.—

Un octav

fl. —75

Cel mai mare câștig in cas norocos **1.000,000** coroane.

Consemnarea
alor 50.000 câștiguri.

Cel mai mare câștig in cas norocos
1.000,000 Kronen.
Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen	Prämie mit
600000	1 Gew. à
400000	1 "
200000	1 "
100000	2 "
90000	1 "
80000	1 "
70000	1 "
60000	2 "
40000	1 "
30000	5 "
25000	1 "
20000	7 "
15000	3 "
10000	31 "
5000	67 "
3000	3 "
2000	432 "
1000	763 "
500	1238 "
300	90 "
200	31700 "
170	3900 "
130	4900 "
100	50 "
80	3900 "
40	2900 "
13.160,000	50,000 Gew. u. Pr. im Betrag

cari se trag în șese clase.

A treia loterie de clasă reg. ungară, se va începe cât mai curând. Ea cuprinde

100.000 și **50.000**

losuri originale și câștiguri în bani
așadar jumătate dintre losurile existente trebuie să fie scoase conform listei alăturate și șansele de câștig, după-cum în general e cunoscut, sînt enorm de mari.

De tot vin treisprezece milioane 160.000 coroane la sigura sortire. Câștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos e

un milion coroane.

La o comandă grabnică se primesc încredințări pentru losuri originale după plău stabil:

întregi losuri orig. de cl. I. fl. 6.—	
jumătăți de " " " " " 3.—	
părțuri de " " " " " 1.50	
optime de " " " " " 0.75	

cari se trimit prin rambursă sau după trimiterea înainte a unei liste oficiale se vor trimite stimuleștii noștri clienți îndată după efectuarea tragerii; proiecte oficiale se trimit la cerere gratis. Precum e cunoscut, tragerile se fac în public sub inspecțiunea guvernului reg. ung.

[1892] 8—12
Deci ne rugăm a trimite comanda la tot cazul înainte de

5 Noembrie a. c.,

pentru-că numai atunci putem garanta trimiterea.

A. Török & Comp.,

prim-colector
al loteriei de clasă priv. reg. ung.
Budapesta, V., (Váci-Körut) 4/A.

Epistolă de comandă pentru a fi tăiată. D-lor **A. Török & Comp., Budapesta.**

Mă rog să-mi trimiteți losuri originale a loteriei reg. ung. priv. de clasă I. pe lângă planul oficial.

Competența de fl. } se va ridica cu rambursă. } Ce nu e de lipsă se

urmează cu assignațiune postală. } se șterge.

Adresa exactă:

„ARIEȘANA“ INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII, înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însușia spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplatesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă și se resolve cu reîntoarcerea ei.

2. Acordă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu avuți.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară și pe efecte.

4. Acordă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 53—60

În numele direcțiunii:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

Două trageri deja la 2 și 15 Noembrie.

Annual cincisprezece trageri.

Vînd pe lângă atestate legale:

- 1 los austriac Kreuz
- 1 los unguresc Kreuz
- 1 los italianesc Kreuz
- 1 los de basilică
- 1 los de tutun sîrbesc
- 1 los „Jó-sziv“

Câștig total
pe lângă solvire circa
800.000 fl.

Toate 6 losurile pe lângă 27 rate
lunare à 2 fl. 75 cr.

Drept de joc imediat și particular după solvirea primei rate. Comandă se recomandă prin assignațiune postală. Listele de prețuri și losuri gratuit.

Camera de schimb: **Otto Spitz,**

[1926] 2—2

Viena, I., Schottenring 26.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Se caută un culegător-tipograf român,

care să fie versat și în ale mașinei, și să fi practisat în vre-o tipografie pe lângă mașină, încât să fie în stare a conduce mașina de tipar purtată cu mîna.

Doritorii află aplicațiune numai decît și se pot adresa la [1920] 2—3

Tipografia semin. gr.-cat.
în Blaj (Balázsfalva).

Mare provisiune

primesc agenți solizi, harnici, cari vor să se ocupe cu vinderea de losuri permise prin lege, pe lângă rate lunare, pentru o mare ca-să de credit (societate pe acțiuni).

Oferte sînt a se adresa sub „Mercator“ la **Bernhard Eckstein**, Annonc.-Exped., Budapesta, V., Badgasse 4.

[1860] 2—5

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vînzare în librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăci 15:

**INDREPTAR PRACTIC
IN
ECONOMIA RURALĂ**
compus de

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRIILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal cîte 5 or. mai mult.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu
Cartea

Stuparilor
săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“.

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adînc simțit în literatura stuparului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar pricepat. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrei bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hîrtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vînzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

Pentru proprietarii de cai.

Magazin la „Coroana ung.“

Dela o liferare

se trimite un întreg vagon de 8000 bucăți foarte frumoase și curate

țoale de iarnă pentru cai

așa numite „husărești“.

potrivite pentru economi, în lungime de 180—190 cm. și lățime 120—130 cm. foarte groase, trainice, caldurașe, de tot bune, colorate, admirabil executate — din cauza regulării diferențelor se vînd cu jumătate preț. Materialul brut costă mai mult ca covoarele pregătite de acum

Prețurile reduse pentru bucăți sînt:

[1872] 2—

I. calitate	II calitate	Dupla
covoare de economie cu	covoare de trăsura	covoare Hercules
vîrgi brunete	(drapp.)	à fl. 3.25.
à fl. 170.	à fl. 2.30.	

Comandă pe lângă cea mai punctuoasă efectuare cu rambursă poștală primește

Depôt-ul de covoare Fekete,

Viena, V., Margarethen, Schönbrunnerstrasse nr. 30/13.

O sută
de mii de familii
beau cu
predilecție zilnic

Trivat și drăscăscă.

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

Libera de substanțe otrăvicioase, sănătoasă, cafeaua de maltă Kneipp are totuși aroma și plăcutul gust al cafelei. Provoacă de apetit, ușor mistuibilă, Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp s'a dovedit deja de ani ca deopotrivă pentru adulți ca și pentru copii. Excelent adăos la cafeaua de boare, precum și cel mai recomandat înlocuitor al cafelei. Din punct de vedere al sănătății și al economiei variabilul „Kathreiner“ n'ar trebui să lipsească din nici o casă sau familie.

A se păzi de imitațiunile mai puțin valoroase.

[5] 11—12

Important pentru toți!

Prin scutirea legală de dare a benzinelui pentru lucrări industriale, precum și pentru economie este renumitul nostru

motor original „Otto“

pentru benzin

cea mai ieftină putere motorică.

Langen & Wolf,

fabrică de motor,

Viena, X., Laxenburgerstrasse 53.

Locomobilul benzin „Otto“

este cea mai bună și cea mai ieftină putere motorică, pentru ori-care economi.

Fără mașinist, fără schintei, fără nici un pericol de foc.

Informațiuni, prospecte etc. gratis.

[933] 28—52

Representant pentru Transilvania **Theil & Freyler** în Sibiu.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.